

18887

בס"ד

ספר
קהלת יעקב

חיבור קטן על הש"ס כמעט על כל חמסכתות
על כל מסכת כמחבריה
שחיבר הרבני המופלג והמופלג המריץ והבקייה"ם
כבוד מוה"ר יעקב ב"ר מוה"ר
שמעיהו ב"ר ונכד להמאור
הגדול המפורסם בדורו ה"ה
מוה"ר זלמוני ז"ל מוילנא אבי דודו זקני הגאון
הגדול מוה"ר ז"ל קיס נעץ ז"ל שהיה אב"ד בק"ק
קידאן ובגליץ :

נדפס פה ק"ק זאלקווי

תחת מערכת אדונו השופט הגדול החסיד הדוכס
זמר בכח הגדול דמונית - כותב מובל קאמיר
רמזוול יר"ה

בשנת תר"מ לפ"ק

נדפס המערכת המהוקקים מהור"ר
גרשון ב"ר חיים דודובן אחיו
ב"ר חיים דוד ב"ר אהרן ב"ר ז"ל

הסכמת הרב המאור הגדול החריף אב"ר ומ'
דק"ק זאלקווא

ויהי יעקב משנתו : שונה הלכות בכל יום מל
בפלוכל חיותה ה"ה הרבנו המופלא והמג
מיוסר"ר יעקב במיהר"ר שמע' חק"ק פיינסק הוצאור
יקר על גפ"ת לשון מדרת גדולת פלאות הסכמריני
ראו כמה חידושים וילמד סתם מן המפורס דודי בחד
שאיני שויטי : לכן הנני מסכים עם כבוד היבני באוני
ארץ להדפיס ספר קבלת עקב וחלילך חוון לשם אדם
להדפיס ספר הכלל הנה עמנו והנה ע' ירו דיל' על
כלות ששה שנים : והעובר לחדקימוא לרבען
היום יום ג' שכל בו כי עון
ז' מרחשון ת"ט לפ"ק :

ה"ק נפתלי הערץ הלוי הורוויטשוב פה"ק זאלקווא יצ"ו

המכמת הרב הגאון הגדול א"ר רמ"ק לויצק והנליל

ויעקב איז תם וכוונה יתירה כודע לו דעת השכח' תאמר
הכיו פנים מסבירות סביבונתיר דורש כמין חומר
ומכא' כל חומר ה"ה התורני הרכבו מופלג מו' יעקב ה"ה
מוהר"ר שמע' כר"ו נפשו חסד בבור להגדיל ולהאדירה
ורופה לחבר מחברת הקודש והראה לגי ע'לה א' וכוונתה
מיסתכלא בכן אמרתי להסכים עו הרבנים המא' ה"ה
המפירסמוס אשר זרזוני כבר להעלות על מזבח הדפוס
וחסר לאיש זר לקרב למזבח הדפוס הכל' ולא יגיע בכף יקר
יעקב מחך עשרה שנים כ"ד המדבר לכבוד התורה
ולומד' : חותם ביומא לשואה ת"ק בראד
יום ד' כ"ז מרחשון ת"ק ע"ט לפ"ק

ה"ק יעקב החונה בק"ק לויצק והגבול יצ"ו • :

השומע בקולי יבורך בביתך מעולם : הכ"ד הרב הנא
דקהלותינו ק"ק בראד : היום יום הששי ב' תמוז תק"ח לפ

בטרים אבוא לחיות דעתי ולהרים קולי • הקולי קול יעקב קול של סופר וזמתי ואורא איך אבוא אל המלך מלכ
רצנו אשר לא בדת כדת של תורה כדור כריכות לרבים • ואנכי תולעת יטקב ולא איש חרפת
אלה • וכבודי נמנע מן כבודם • ולא באה נפשי בסודם • ומתראו לבית נחבא אל הקלס כמנו ולהיות כסן
וכרדם • אך גלוי וידוע לפני מי שאלמר והיה העולם • שלא לכבודי ולא לכבוד בית אבא עשיתי זאת • אמנם הבאתי
את נחמתי מנחה קטנה מרשת מרחשן שפתי ואוכי מנים ח"ו את דעתי לאמר קבלו דעתי שהן רשאים ולא אני •
כי ערים אנכי בדעת ולא למדתי חכמה • אני חכמה שבמתי עזומה • מלא בוסה וכלימה • אך להביב נפשי נפש
הנמאה ושוקקה בשוקקת המים חיים של תורה כו"ל קיומתי את התורה אף מתוך הדחק אשר הימים הראשונים שלי היו
טובים מכלי • ונפילתי מאגרא רמא לבירא עמיקתא עומק מי ומאני כי לא נחת ביעקב • אך זאת נחמתי בעניי •
אמרתיך חייטני אשר ת"ל לא מש יעקב מאוהלים של בעלי הם • אשר להם יד ושם ושמות גדולים אשר בדרך • וביתו
אשר הייתו בבית הרב הגאון המפורסם מוהר"ר נתן נטע האב"ד דק"ק בר"ד זה שנים עשרה שנה ה' ואריך ימים עם זאת
הגבורה הרבנית כל קניות תח' • עם בניו כשילי וזנים זרע בך ה' לאשר שהעניו עמי טיבות גדולות ממש מים עמר
על דעתי ואת אשר חכמי ה' בתורתו הקדושה בהיותי בביתו באו קודם כתבתי ומדברתי אפס קצבו חיבור הלו וקראתינה
ע"שמה שספלתו וקצבתי מחידושים שלי שחדשתי בע"ה וע"ה שכתבו בזה שמי ושם ה' המופלא מוהר"ר שמע' נרו ושם אחי הכנועה פיגה ז"ל תנתי נשמתה כנ"ע יפשה הכותם
במטריא רח"ע על שהוא חיבור חיבור על ששה סדרי נמרא ועשיתי זאת להיות חרות על לוד לבי לכל אשכח דבר ושיה ל
לזכרון כל הסנים שהייתי כודד מביתו ודפסתי מועט דפסתי מעיון סיפרא דיעקב ואמרתי אסד המרבה ואסד
החמיעט וכלבד סיכוין לכו לשמים • וה' אליהם אמת תתן אמת ליעקב ולא יקוט אין ביעקב
ויראנו בתורתו נפלאות • ויכלני מכל התלחות • ויעשה עמי לטובה אות • ויפר
יגוני • ויכפר עוני • וימלא רצוני • כ"ד המעתיר ה"ק יעקב בה"ס
מוהר"ר שמע' יצ"ו וכבד להמזור הגדול המפורסם בדורו
מהר"ש זלמוני זלה"ה אבי דודי וקני הגאון
הגדול מוהר"ר אליקים געץ ז"ל
סקיה אב"ד בק"ק קידאן
וסגליל :

קהלת יעקב

קהלת

מסכת

ברכות

יעקב

ב

ראשית

חכמה ויראת ה' ע"כ ראיתי להעתיק מה ששמעתי בשם דורי זקני הגאון הגדול מוהר"א געץ ו"ל שהיה אב"ד בק"ק קיראן והגליל בענין דברי מוסר

ברך

ל"א ע"א אמרו ליה רבנן לרב המנונא זומי בהלולא דמר בריה דרבנא לישירי לן מר אמר להו ווי לן דמיתנא וילן דמיתנא ענו בתרויה היתורה וזי מצוה דמגינו עלן והוא דבר שאין לו שחר כלל דמאי הוא השירוי לן דמיתנא וכייתר קשה דמה ענו בתרויה היתורה והי מצוה דמגנונא עלן וכי סלקא דעתיהו דבזכות תורה ומצוות ינצלו מן המיתה והלא כל הצדיקים מתו חוץ מאותן המנוכרים שמתו בעשיו של נחש ויתורק הגאון הנ"ל דאיתא במסכת הנ"ל ברך ה' ע"א אמר ר' שמעון בן לקיש לעילם ירגז אדם יצר שוב על יצר הרע שנאמר רגזו ואל תחשאו אדם נצחו מושב ואם לאו יעסוק בתורה שנא' אמרו בלבבכם אדם נצחו מושב ואם לאו יקרא ק"ש שנאמר על משכבכם אדם נצחו מושב ואם לאו יזכור לזיוס המיתה שנא' ודמו סלה ופיר' שיהיה דומי' עולמית ובוה נכא אל הענין דרבנן היו שמחים מאור בהלולא והיו מתיראין שלא ינצח יצ' חר את יצ' ה' כרמיתו כמה עוכרא בגמ' קורם לזה שהיו משכרין כלים בהלולא כרו שלא יהיו כל כך שסח' ואמר להם רב המנונא וי לן דמיתנא והזכור להם יום המיתה כדי לצאת את יצ' הר וענו בתרי' הי תורה והי מצוה דמגינו עלן להציל מיצ' הר כרמיתא בגמ' הנ"ל בתחלה יעסוק בתורה ואם עריין לא נצחו וקרא ק"ש והיו דקאצדי והי מצוה ואם עריין לא נצחו וזכור לזיוס המיתה ולמה הזכיר רב המנונא יום המיתה תחלה וק"ל ורפ"ח :
ברך ו' ע"א אמר ר' יוחנן משום ר' יוסי כל דבור ודבור שיצא מפי הקב"ה לטובה אפילו על תנאי לאחור בו מנ"ל ממש דרבנן שנא' הרף ממנו ואשמ' דס' וגו' ואעשה אותך לגוי גדול אע"כ דבעי משה רחמי עלה דמילת' ובשלי אפ"ה אוקמי בורעיה שנא' בני משה גרשום ואלעזר ויהו בני אליעזר רחמי' ה' ויש' וגו' ובני רחבי' רבול למעלה וגו' ותני רב יוסף למעלה מששים רבוא אתיא רבי' רבי' בתיב הכא רבו למעלה בתיב הים ובני ישראל פרו וישרצו ורבו מקשים המשכילים דהאי ותני רב יוסף הוא שפת יתר דהגמ' אינו רוצה רק להוכיח דכל דבור שיצא מפי הקב"ה לטובה אפילו על תנאי אינו חוזר דהק"כ בהבחי' למשה שיצאו ממנו ששים רבוא אחת ישראל ואע"כ דבשלי משה לגזרת' אפ"ה אוקמי' בורע' והי' די לנו דהך דאתיא ג"ש רבי' רבי' ריצא ממנו ששים רבוא ולמה הא דתני ר' יצא ממני למעלה מששים רבוא ונראה לי לתרץ דיש לרקרק עור על ר' יוחנן דקאמר כל דבור שיצא מפי הקב"ה לטובה אפי' על תנאי אינו חוזר הא מצינו אפילו אדם פוסק הקב"ה בלא תנאי דחוזר ראית' במסכת יבמות סוף פרק החולץ את מספר ימין אמלא אלו שני דורות ופירש' שנים שפוסקין לאדם בשעת לידתו וכה משלימין לו לא וכה פותחין לו דברי

ר' עקיבא וחכ"א וכה מוסיפין לו לא וכה פותחין לו א"כ לכ"ע אם לא וכה פותחין לו א"כ מצינו דחוזר הקב"ה אפילו אם פוסק בלא תנאי רחא בשעת לידתו אינו מוכיר שום תנאי דצדיק ורשע לא קאמר ויש לתרץ הכל כדרא מחתא דיש לרקרק עור דמאי האי דקמייתי בתרויהו מ"ר דהך דלא וכה פותחין לו דבפסוק את מספר ימין אינו מוזכר רק או השלמה או תוספת דבה פליגי דמר סבר אמלא לשון השלמה ומר סבר לשון תוספת אבל הך דלא וכה פותחין לו אינו מוכר כלל בפסוק ועור כיון דתרויהו מ"ר לא פליגי כלל בלא וכה ל"ל דמייתי בפלוגתא ויש לתרץ דבגמ' הנ"ל איתא אמרו לו לר"ע הרי הוא אומר והוספת על ימין תמש עשרה שנה גבי חוקיה ומשני תנא משלו הוסיפו לו ופי' תוספ' קרו ליתוספת לפי מה שנגזר לפחות לו ע"י עזרא כ"ל בדר' ערקא לא וכה פותחין לו פירושו דמשלימין לו עכ"פ אותן שנים שגפסקו בשעת לידתו ואם לא וכהולמה קאמר פותחין לו דחיינו אדם וכה מקור' הוסיפו לו דלריריהו וכה מוסיפין פותחין לו אותה תוספה אבל אותן שנים שגפסקו לו בשעת לידתו אף אם לא וכה משלימין כעין סברת תוס' א"כ שפיר פליגי בפירוש הפסוק דאת מספר ימין אמלא דרבנן סברי אמלא לשון השלמה והפסוק סירי בלא וכה דע"כ משלימין אבל אם וכה מוסיפין ור"ע סבר אמלא ג"כ לשון השלמה כמשמעו דלפירש' יהוא רחוק דאמלא לשון תוספת רק דבפסוק איורי בזכה אבל אם לא וכה פותחין לו אף משנים שגפסקו לו בשעת לידתו ובוה מתורץ שני דקרוקי' הנ"ל דמייתי שפיר פלוגתא בלא וכה דר' עסבר פותחין לו ולחכמ' אף אם לא וכה משלימין לו וגם לרבנן סירי הפסוק בלא וכה א"כ שייך הך פלוגתא דאם לא וכה בפסוק את מספר ימין ובוה נכוא אל הביאור דמוכרח הגמ' להביא הך דתני רב יוסף למעלה מששים רבוא דהוי כמו הוכחה דהוי קשה על ר' יוחנן דקאמר אפילו על תנאי אינו חוזר הא מצינו דחוזר אף אם פוסק בלא תנאי ב"א לא וכה כו' וצ"ל בתירוץ הנ"ל דרבנן סברי דאף אמלא וכה עכ"פ משלימין לו וא"כ ר' יוחנן סבר כרבנן ובא הגמ' להוכיח דרבי יוחנן סבר כרבנן דתני רב יוסף למעלה מששים רבוא א"כ ש"ס דוב' מוסיפין דהקב"ה לא הבחי' למשה רק על ס' רבוא אך משה מסתמא וכה הוי א"כ סבר כרבנן דוכה מוסיפין א"כ סבר נמי כרבנן דלא וכה משלימין כג' לושפיר אמר כל דבור שיצא מפי הקב"ה לטובה אינו חוזר ור"ע לא סבר לה דרב יוסף למעלה מס רבוא דלרירי וכה משלימין ורוק
בשם הרב המופלג החרף מוהר"ר אעבאל בהגאון מוהר"ר נשע אב"ד דק"ק בראד
שכ' ברך ר' א"ע פשט הענין וזו ופריך הגמ' אמאי חייב והא בעינו עקדה והנחה מעל גבי מקום ד על ר' וביר לזכא ד' על ד' נשע' אמר רבה הא מני' עקיבא דאמר לא בעינו מקום ד' על ד' דתנן הוורק מרה"י לרה"י ור"ה

קהלת

ניכבת

שבת

יעקב

באמצע רבי עליבא מחייב והכמים פוטרין ר"ע סבר אמרין
קדושה כמי שהונחה רמיהו רבנן סברין לא אמרין קלושה כמי
ערונה דמיא אמרין קלושה ליכא מקום כלל אלמא סבר
ר"ע ר' אבין ר' על ד' פריך הגמר' ודלמא הנהגה הוא דלמ'
בעירא עקירה בעי דאי עקירה נמי לא בעי הוי ר"ע מחייב שתי
דחשיב כמו הונח כר"ה והוי חדא עקירה והנהגה וכמו חור ונעקר
מר"ה והונח ברה"א לא ע"כ גבי עקירה בעינן מקום ד'
ובסתנינן הוי הכל מיד ליר ומשמע דעקירה והנהגה לא בעינן
מקום ד' אלא אמר רב יוסף הא מני רבי היא דתניא זרק מר"ה
לר"ה ור"ה ר"ה באמצע רבי מחייב והכמים פוטרין ואמר רבי יהודה
אמר שמואל מחייב היה רבנן שתיים אלמא לא עקירה ולא הנהגה
בעינן מקום ד' ומקשי' תו' כר"ה וזקונח לפפרים דגרסי לקמן
דף צ"ז על מילתא דרב יהודה דאמר בסמוך מחייב הוי רבי
שתיים ותיב רב חסדא קשיא לי למימרא דמחייב רבי אתולד'
במקום אב דמחייב משום ה' צאה והכנסה מרמחייב שתיים וכו'
א"ל סר ארבי יוסף מתני' לו' זקא קשיא ל' אנ' אר' ר' יהודה
מתנינן ל' ולא קשיא דר' יהודה מחייב שתיים א"כ מה תירץ רב
יוסף הא מני רבי היא אבתי קשה דלמא הנהגה הוא דלא בעי וכו'
דר' לא מחייב אלא אחת ותירץ הרב בנ"ל קושית תו' רתו' מקשי
ברפ' צ"ז מנ"ל להמקשה להוכיח דרבי מחייב אתולדה במקום
אב דלמא הא דמחייב רבי שתיים מיירי בנודע וחור ונודע וכו'
ע"ש ומתיר' תו' ר"א כ"ל לא הוי רב יהודה משמיעני שום חידוש
דמחייב רבי שתיים להקשות דלמא לעולם כדתני רב חסדא
דרבי מחייב שתיים ואידקשה קושית הגמרא למימרא דמחייב
אתולדה במקום אב דלמא כקושי' תו' דמיירי בנודע וחור ונודע
ומשום הכי ר' מחייב שתיים ואי משום תירוצו דא"כ לא הוי
משמיעני רב יהודה שום חידוש דמחייב רבי שתיים דלמא הא
משמיעני דקלושה כמי שהונחה דמיא הן בעקירה והן בהנהגה
יש לתרץ הארב יהודה אמר שמואל אמר לא מחייב רבי אלא
ברה"י מקורה דאמרינן ביתא כמאן דמליא דמיא וא"כ ליכ' קלוש'
כלל רמונה משיא' כ"ע כ' מוכרח לומר דר' יהודה מחייב שתיים
דאי רביה לא מחייב אתולדה במקום אב ואי כקושי' תו' דמיירי
בנודע וכו' א"כ לא הוי רב יהודה משמיעני שום חידוש וכוה
סתורץ קושי' התו' דרב יוסף הוכרח ברפ' צ"ז לומר דרב יהודה
מחייב שתיים דידע מזה הא דרב יהודה דאמר לא הוי מחייב רבי
אלא ברה"י מקורה וא"כ ע"כ מתני' יהודה מחייב שתיים דאי
רביה לא מחייב אתולדה במקום אב ואי משום דמיירי בנודע
וכו' א"כ לא הוי משמיעני דרב יהודה שום חידוש ואי משום דסבר
קלושה כמי שהונחה הא לא מחייב אלא ברה"י מקורה אבל כאן
לא ידעינן הא דרב יהודה דלא מחייב רבי אלא ברה"י מקורה
דאח"כ מקשי' עלה הגמ' מהא דלא מחייב רבי ע"ש א"כ ל' דרבי
מתני' מחייב שתיים ואי דלא מחייב אתולדה במקום אב דלמ' משום
דמיירי בנודע וכו' ואי משום דלא הוי משמיעני שום חידוש דלמא

בסוף

הא אשמועינן בכללן כמי שהונחה דמיא דהא לא ידעינן עדיון
דלא מחייב רבי אלא ברה"י מקורה וכוה מתורץ קושי' תו' דר' יוסף
ארבי' דהכא משני שפיר ר' יוסף הא מני רבי היא כנ"ל ודוק
המסכתא מעשה שקשרו את המקירה בנמי ופקקו
את המאור בטפח בשבת אמר רב יהודה הלכטי
קשנה היתח פירש'י שבייל קטן בין שני בתים וטומאה היתה שם
וגיגית סרוקה מונחת לו על גב' ופירש'י וחמת פוטל' בהילקט
תחת הגיגית מנגר הסרק ולפני מות המת פקקו בשבת המאור
בטפח שמא אין בסדק הגיגית פותח טפח ונמצא המת מוטל
באהל שאין לו מקום לצאת דרך מעלה וחור שביין שני בתים
מכניס את המומאה לצד שני כמלא אגרוף לפיכך סתמוהו בכלי
חרס וגבו כנגד ההילקט וכלי חרס אינו מטמא מנבו וחוצץ
וקשרו מקירה שהיא רחבה טפח בגמי לידע אם תכניס בסרק
הגיגית ומקשי' רש"י ובמסכת אהלות פרק' שנינו דאין חילוק
בארובה שבתוך הבית וטומאה מקצתה כנגד ארובה ומקצתה
בתוך הבית בין שיש בארובה פותח טפח לאין בארובה פותח
טפח ואני לא יכולתי להכין בו עכ"ל רש"י וצריכין להכין קושית
רש"י ולפי מה שפירש הרב מהרש"א דע"כ איירי כאן שהמת
הוי' שלם וא"כ הוי' בתוך העייל כמו מומא ומקצתה כנגד ארוב'
רהינינו כנגד הסרק ומקצתה בבית ואיתא שם במסכת אהלות
בהאי דין דאין חילוק בין יש בארוב' וכו' כנ"ל הבית טמא וכנגד'
הטומאה טמא וכנגד הארובה שלא כנגד הטומאה מהורו' א"כ
למה מדרו את הסרק בגיגית אם יש בו פותח טפח ונראה לי
לתרץ קושי' רש"י אחר שזרק רקבלא קושי' רש"י דלמה מדרו
את הסרק אם יש בו פותח טפח ואי משום דאי נכנס הטומאה
דרך החור לתוך הבית אם אין בו פותח טפח כדפירש'י מקורם
הא לפניוה פקקו את המאור בטפח של כלי חרס כרי' שלא
יכנס המומאה ועוד יש להקשות הא איתא במסכת הנ"ל נתן את
רגלו מלמעלן כנגד הארובה עירב את הטומאה אפילו אם הוי'
בה פותח טפח וא"כ מה הועילו שקשרו את המקירה כנגד
הסרק למרוד אם יש בו פותח טפח הא המקירה גופא עירב
את הטומאה אפילו יהוי' בה פותח טפח וצ"ל דמיירי שבתחלה
עירב אחר את הטומאה מלמעלה בדבר שאינו מקבל טומאה
וכוה יתורץ כל הקושי' גם קושי' רש"י דהאי דנא נתן את
רגלו עירב את הטומאה איתא שם במשנה גפ' באין בארובה
פותח טפח רק שהרב בעל תוספ'י י"ט פירש גבי' יש בארובה
פותח טפח נתן את רגלו לאו דווקא רגלו הוא הדין אפילו רבו
שאינו מקבל טומאה רק משום סיפא דאין בארובה פותח טפח
נקט רגלו דשם אם עירב בדבר שאינו מקבל טומאה אינו מערב
את הטומאה וא"כ ודאי משום הבית לא הוי צריכין למרוד דכבר
פקקו את המאור בטפח רק דהוי צריכין למרוד משום דמתחלה
עירב אחר ברב' שאינו מקבל טומאה כנ"ל לכך קשרו את המקיר'
לידע אם יש בגיגית פותח טפח א"כ עירב את הטומאה מכבר
וגם

וגם מכת המקורה עירב את השומאח והכל שמא אם אין בגינות פותח שפת א"כ אינו מערב בדבר שאינו מקבל שומאח וגם המקורה הוי דבר שאינו מקבל שומאח ואינו מערב את השומאח והוי כמעיקרא מקצתה כנגד הארובה וכו' ודוק כי ברור הוא :

מסכת עירובין

איתא

בשאלתות דרב אחאי נאון וז"ל שאלתא ראפור למעביר עבדתא ביוםא שבא שלא לצורך יומא שבא ואי איקלע"ט בערב שבת אין אופין ומבשלין מי"ט לשבת כיצר הוא עושה עושה תבשיל מערב י"ט וסומך עליו לשבת והאי מא דמנח עירובי תבשילין אדחבר' אין צריך להודיעו דזכות הוא לו וזכין לאדם שלא בפניו ברם צריך לזכות ע"י אחר או אין צריך לזכות והוא תמוה מאי שייכות האי ברם לכל הני דינים דלעיל ונראה לי לתרץ דאיתא במסכת הג' ל דף פ' ע"א עירובי תחומין מאן דמנחן ע"ת אדחבריה פליגי רב ושמואל רב אמר צריך לזכות ושמואל אמר אין צריך לזכו ופי' תוספ' אליבא דשמואל מ"ט סבר אין צריך לזכות עני סברות א' כיון דאין מערבין ער"ת אלא מרעתו רחובה הוא לו דמה שגשכר רוחו זה ספסיר לרוח זה וא"כ אמורה מה שאומר לו הוי כוכי' וא' כיון דאין מערבין ער"ת אלא לדבר מצוה כגון ללכת לבית האבל או לבית המשתה משום מצוה גמר ומקני ואין צריך לזכות היצא מזה אי אמרינן דגבי ער"ת משום הכי אין צריך לזכות כיון דאין מערבין אלא מרעתו כנ"ל א"כ בעירובי תבשילין הוי צריך לזכות כיון דער"ת מערבין שלא מרעתו דזכות הוא לו כנל וליכא אמירה דלהוי כוכי' וצריך לזכות אבל אי אמרינן הך סברא עני דתו' גבי ער"ת דמשום הכי אין צריך לזכות משום כיון דאין מערבין אלא לדבר מצוה כנל גבי ער"ת הוי תליא בפלוגתא דרבא ורב אשי במסכת ביצה בתחלת פרק עני מ"ט רע"תב רבא אמר כרי שיברור מנה יפה לשבת ומנה יפה לי"ט שמחוך מירדת י"ט ושבת שבת אבל בעשיית ער"ת זכור לשבת ורב אשי אמר כרי שיאמרו מ"ט לשבת אין מבשלין ק"ו מי"ט לחול נמצא אי אמרינן טעמא דרבא דע"תב הוי כרי שיברור הוי נמי לרב רב מצוה כרי שיזכיר לשבת ואין צריך לזכות גבי ע"תב נמי אבל אי אמרינן דגבי ע"תב טעמא דרב אשי כרי שיאמרו וכו' א"כ הוי רק אפרושי מאיסורא א"כ צריך לזכות וטעמא דרבא ורב אשי נמו תליא בזה דכלל הוא בירורו ראסיר ביוםא שבא שלא לצורך יומא שבא למעביר נמצא אי אמרינן דעושה ע"תב מעי"ט אבל לא בי"ט ע"כ טעמא דע"תב הוא משום כרי שיברור וא"כ הוי שלא לצורך י"ט רק לצורך שבת וא"כ דווקא מעי"ט אבל לא בי"ט ראיה הוי טעמא דע"תב משום כרי שיאמרו א"כ הוי צורך י"ט והוי מותר אפ' לו בי"ט אבל אי אמרינן דעושה תבשיל אפילו בי"ט א"כ ע"כ טעמא דע"תב משום כרי שיאמרו דא' הוי טעמא

משום כרי שיברור הוי צורך שבת ולא צורך י"ט הוי אסור להניח בי"ט אלא ע"כ משום כרי שיאמרו וכוה נבא אל הכי אור דכלו"ז לא הוי יכול להקשות האי מאן דמנח ע"תב אדחבר' צריך לזכות או אין צריך דממ"נ הוי מוכח נביע"תב דצריך לזכות דכלו"ז הוי אמרינן דעושינן ע"תב בי"ט א"כ ממ"נ צריך לזכות אי אמרינן גבי ער"ת טעמא דאין צריך לזכות כיון דאין מערבין אלא מרעתו וכו' וגבי ע"תב אין צריך להודיעו משום דזכות לו כנ"ל א"כ צריך לזכות דליכ' אמירה דלהוי כוכי' ואי אמרינן גבי ער"ת טעמא דא"כ לזכות כיון דאין מערבין אלא לדבר מצוה כנ"ל וכלו"ז הוי אמרינן דעושינן ע"תב בי"ט א"כ ע"כ מוכח טעמא דע"תב כרי שיאמרו כנ"ל דאישטמא משום כרי שיברור הוי אסור להניח ע"תב בי"ט דלא הוי צורך י"ט אלא צורך שבת כנ"ל וא"כ הוי רק אפרושי מאיסורא וצריך ג"כ לזכות לכך מיתי מתחלה דאסור למעביר עבדתא בי"ט שלא לצורך י"ט אי איקלע"ט כע"ש וכו' כיצר הוא עושה עושה תבשיל מעי"ט והאי מא דמנח ע"תב אדחבריה א"כ להודיעו כי כל זה צריך לענינו מקשי שפיר ברם צריך לזכות או א"כ לזכות אי אמרינן טעמא דער"ת דא"כ לזכות כיון דאין מערבין אלא מרעתו כנל וכאן א"כ להודיעו א"כ צריך לזכות אבל אי אמרינן דגבי ער"ת טעמא דא"כ לזכות כיון דאין מערבין אלא לדבר מצוה ועכשו קיימין דעושה ע"תב מעי"ט ולא בי"ט א"כ מוכח דטעמא דע"תב משום כרי שיברור דאין משום כרי שיאמרו הוי מותר להניח אף בי"ט וא"כ הוי ג"כ דבר מצוה ולא אפרושי מאיסורא וא"כ לזכות ודוק :

ברך ק' ע"א הניתנין

במתנה א' שנתערבו במתנה א' ינתן מתן א' מתן ר' במתן ר' ינתנו במתן ר' מתן ר' במתן א' רבי אליעזר אומר ינתן במתן ר' רבי יהושע אומר ינתן במתן א' אמר לו ר"א הרי הוא עובר על כל תגרע אמר לו ר"י הרי הוא עובר בכל תוסף אמר ר' אליעזר לא אמרו אלא כשהוא בעצמו ולא ע"י תערובת אמר ר' יהושע לא נאמר כל תגרע אלא כשהוא בעצמו ועוד אמר ר' יבשנת עברת על כל תוסף ועשית מעשה בירך בשלא נתת עברת על כל תגרע ולא עשית מעשה בירך עכ"ל הגמ' והוא דבר תמוה מה שמקשי' זה לזה וכו' לא ידעו ר"א מה ששייב לו ר"י וכן מה שהשי' ר"א לא נאמר אלא כשהו' בעצמו ושייב לו ר"י ג"כ וכבר הרגיש בזה הרב בעל תי"ט ג' כו' עור קש' לתרווייהו למה באמת לא נאמר כל תוסף וכל תגרע כשהוא ע"י תערובת ורש"י לא פירש כלום ועוד האיעור דקאמר ר"י הוא מיותר ונראה לי לתרץ דבהא פליגי ר"א ור"י דאית' ריעה דאין חייב בכל תוסף ובכל תגרע אלא ברבר שורונו כרת ושגגתו חטאת דילוק דבר ברבר מפר העלם דבר של צבור דגבי כל תוסף כתב נמי לא תוסיפי על הרבר ואיתא ברמב"ם אפילו ער מאה פעמים שיכול לבא לידו ורוננו כרת ושגגתו חטאת חייבין עליו א"כ י"ל דר"א

קהלת

מסכת

ערוכין

יעקב

ר"א סבר כאותו ריעה וצריך להבין דמאן וכול לבא לירי וזונו
 כרת ושגגתו חטאת במצוה זו דריקת רמ"ס לומר דהיינו
 במצורע או יולדת אם לא יורקן כהוגן ואח"כ יכנסו למקדש וזו
 יאכלו קודש הוי וזונו כרת ושגגתו חטאת א"כ אם שייך במצוה
 זו דריקת רמ"י שיכול לבא לירי וזונו כרת כנ"ל א"כ בכל הוריק'
 דמים שייך כל תוסף וכל תגרע א"כ א"ר א"ר שפיר לא נאמר כל
 תוסף אלא כשהוא בעצמו ולא ע"י תערובת דע"י תערובות
 גאפילו במצורע גמילא וכול לבא לירי וזונו כרת
 וכו' ככל תוסף דהיינו במצורע יש חטאת מתן ר' ובאשם
 מתן שתיים שהן ר' ממילאם נתערבו ונתן בעד אשם ג"כ מתן ר'
 יהי עובר ככל תוסף דהיינו לא יוכל לבא לירי וזונו כרת ושגגתו
 חטאת דודאי לירי וזונו כרת וכול לבא דקמי שמיא גליא אבל
 אם עשה בשוגג היכי יוכל להביא חטאת כשנכנס למקדש אחר
 זריקה זה שלא היתה כהוגן דהוסיף במתן דם אשם דלמא מאי
 דהוסיף הי מרס חטאת דהא נתערבו וא"כ הי' זריקתו כהוגן
 ויביא חולין לעזרה א"כ לא נאמר כל תוסף כשהוא ע"י תערובת
 אבל כל תגרע יוכל לבא לירי שגגתו חטאת אף ע"י תערובת
 במצורע דהיינו שיתן רק בעד חטאת ואשם מתן שתיים שהן ר'
 א"כ קאי כל תגרע בכל תערובת זריקת דמים ולכך קאמר ר'
 דינתנו במתן ר' ואיתא בסנהדרין אמר ר' אמר ר' אושעיא אין
 חייבין בכל תוסף אלא על דבר שעיקרו מרכבו תורה ופירשו
 סרברי סופרים ויש בו להוסיף ופירש"י ראם יכול ירצה לעשות
 כהוגן ואם ירצה יפול להוסיף ואם הוסיף נורע א"כ ו"ל ר' יהושע
 סבר כר' אלעזר אמר ר' אושעיא א"כ אינו שייך כל תגרע כשהוא
 ע"י תערובת דהא לא שייך כל תוסף וכל תגרע אלא אם
 כשירצה יוכל לעשות המצוה כהוגן אבל כשנתערבו היאך יוכל
 לעשות כהוגן דהיינו שיתן מתן ר' ויעבור על כל תוסף על אותו
 הניתן במתן א' ולכך אמר ר' ריתן במתן א' דלא שייך כל
 תגרע ע"י תערובת אך קשה דלמה לא יתן מתן ר' כר' אדהא כל
 תוסף גמילא שייך ע"י תערובת דהא לא יכול לעשות ג"כ כהוגן
 דהיינו שיתן מתן א' יהי עובר על כל תגרע על אותו הניתן
 מתן ר' ולכך אמר ר' יעור כשנתת עשית מעשה וכו' מתורץ
 הכל ודוק :

בשם הגאון החסיד מו"אשר ו"ל שהיה אב"ר בק"ק פינסק
ברך ו' ע"א שואלין ודורשין בהלכות הפסח קודם לפסח
 שלשים יום רש"י ג' אוסר שתי שבתות מ"ש דרשב"ג
 דכתיב וירבה' אל משה במדבר סיני בשנה השנית בחורש
 הראשון וכתיב ויעשו בני ישראל את הפסח כמועדו ופירש"י מאי
 דבריש ירחא הוי קאי דלמא בר' או בה' בירחא הוי קאי ומשני
 דילוף ג' שמדבר מדבר כתיב הכא במדבר סיני וכתב ב' התם גבי
 מנין ישראל באתר לחורש בחורש השני וכתב ג' במדבר סיני
 מה להלן ר"ח אף באן ר"ח ופריך הגמרא ונכתוב ברישא דחורש
 ראשון דהיינו פ' פסח הכתיב בפ' בהעלותך והרדגכתוב

דחורש שני דהיינו מנין ישראל הנכתב בתחלת הספר וכבר
 צווחו קמאי ובתראי דהיאך תליא כמאי דאיתא מקדשם ליפרוך
 הגמרא בל"ז על הפסוק וגראה לתרץ דתלהא פסוקים כתיבי תר
 בהקמת המשכן בפ' פקודי כתיב ויהי בחור' הראשון בא' לחורש
 בשנה השנית לצאתם וכו' וזרע כתיב גבי מנין ישראל בתחלת
 הספר באתר לחורש בחורש השני בשנה השנית לצאתם וגו'
 ובפ' בהעלתך בפרשה פסח כתיב ג"כ כנ"ל יש כאן להקשות ל"ל
 בא' לחורש גבי הקמת המשכן הא ע"כ ירענין דבא' לחורש הית
 דא' אויזימ'ס בחורש הוה קשה לכתוב פ' פסח קודם דהקמת
 המשכן דהא כולוהו הוי בשנה א' בשנה השנית ז' פסח דוי בר"ח
 א"כ הוה קודם הקמת המשכן אלא ע"כ דהקמת המשכן גמילא הוה
 בר"ח א"כ לא קשה מידי דלכתוב קודם וא"כ ל"ל בא' לחורש
 גבי הקמת המשכן וגראה לתרץ דתו' מקשים במסכת ראש
 השנה סגול ריצאות מצרים מנינן מר"ח ניסן דלמא מט"ו בניסן
 דהוי נמי יציאת מצרים כמ"ו בניסן וזהו ש' לתרץ דהיכי ס"ל
 ריצאות מצרים מנינן מט"ו בניסן א"כ הוי בשנה ר"ח אייר קודם
 זאח"כ רח' ניסן דכך הוא הסדר מט"ו בניסן קודם ר"ח אייר וכל החרשי'
 ואח"כ רח' ניסן א"כ לכתוב מנין ישראל קודם הקמת המשכן
 דהוי בר"ח ניסן אלא ע"כ דמתחילין יציאת מצרים מר"ח ניסן א"כ
 הוה הקמת המשכן קודם מנין ישראל דהוי בר"ח אייר דכולוהו הוה
 בשנה אחר בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים א"כ מתורץ
 קושיא הנ"ל ל"ל באתר לחורש גבי הקמת המשכן דאי לא כתיב
 באתר לחורש ה"א דלעולם מנינן יציאת מצרים מט"ו בניסן ואי
 דקשה לכתוב מנין ישראל קודם הקמת המשכן כנ"ל הא אי לא
 כתיב בא' לחורש גבי הקמת המשכן ה"א דהקמת המשכן הוה
 כמ"ו בניסן או ב"ו וא"כ הוה כולוהו בסדר הקמת המשכן ואח"כ
 מנין ישראל בר"ח אייר ואח"כ פ' פסח בר"ח ניסן לכך כתיב בא'
 לחורש גבי הקמת המשכן א"כ ע"כ ריצאות מצרים מר"ח ניסן
 מנינן דאי מט"ו בניסן א"כ לכתוב מנין ישראל קודם הקמת
 המשכן כו' אך קשה לכתוב פ' פסח קודם מנין ישראל ול"ל בא'
 לחורש גבי הקמת המשכן וע"כ הוי ירענין כ' לחורש דע"כ מוכח
 ריצאות מצרים מנינן מר"ח ניסן דאי מט"ו בניסן קשה לכתוב
 מנין ישראל קודם הקמת המשכן ג"כ דאי מט"ו בניסן הוי אייר
 קודם לניסן אלא ע"כ מר"ח ניסן מנינן והוי שפיר קודם למנין
 ישראל וזאת נמי ירענין דהקמת המשכן הוה בא' לחורש דאי
 הוה איזוהי ימים בחור' א"כ לכתוב פ' פסח קודם הקמת המשכן
 דפ' פסח הוה בר"ח ניסן אלא ע"כ דהקמת המשכן הי' ג"כ בר"ח
 ניסן ול"ל בא' לחורש וכו' מתורץ הכל דו' דקושיא הגמ' אולא
 באמת כן ונכתוב ברישא דחורש ראשון דהיינו פ' פסח
 וזרע בחורש שני שהיינו מנינן ישראל ולא הוי ליה מכתב
 בא' לחורש גבי הקמת המשכן כו' וא"כ על הפסוק דלא הוה
 ירענין מג"ש דכמבר דפ' פסח הוה בר"ח וא"כ לא הוה קשה
 ל"ל בא' לחורש דהא דאיווימ'ס בחורש הוה ואי קשה לכתוב

קחלת מסכת עירובין יעקב ד

פרק כ"ב ע"ב פ' פסח קורם רה"ל בר"ה לא ידעין בר"ה ה' ולכך על הגמר' רמיה' ג' שרברבר רפסח ה' בר"ה פריך שפיר וגיכתיב ברוש' דחודש ראשון כנ"ל בא' לחודש וק' :

מקום שנאמר לא יאכל אחר איסור ואחר איסור הנאה במשמע והרי אבר מן החי דכתיב לא תאכל הנפש עם הבשר ותניא ר' נתן אומר מנין שלא יוש' אדם כוס יין לנזיר ואבר מן החי לבני נח"ל ולפני עור לא תתן מכשול הא לכלבים שרי אלמא הוכא דכתיב לא יאכל שרי בהנאה שמעתי להקשות בשם חכם אחר מאי פריך הגמ' דלמא לעולם הוכא דכתיב לא יאכל אפילו בהנאה אסור בר' אבוהו ואי קשה ל"ל דיליף מן לפני עור תיפוק ל' דאסור בהנאה ואסור לישראל ליתן לנכרי דלמא מיורי שזכרי אבל כהר חצי וות אבר מן החי והישראל רוצה ליתן לו עידר חציות ראי משום איסור הנאה ה' מותר לישראל ליתן לנכרי דאין לישראל הנאה רק מן חצי וית וסתם אכילה דיליף מיני' איסור הנאה הוא בכזית אבל משום לפני עור אסור לישראל ליתן לו אפילו חצי וית כיון דכבר אבל הנכרי חציות ועם חציות זה שיאכל יעבור הנכרי על איסור אבר מן החי ונראה לי לתרץ בצירוף קושיו' תוספו' דמקשים מאי פריך הגמ' אר' אבוהו הא ע"כ מיורי כאן באבר מן של נכרי מרתני לא יוש' ולא תני לאיתן א"כ משום הנאה לישראל ליכא דהא אינו שלו והצריך ליליף מן לפני עור ויתורץ הכל בחדא מתא דקישו' הגמ' אולא כך דוודאי מיורי באבר מן החי של נכרי כדמוכח כנ"ל והוצרך ליליף מן לפני עור דלא יוש' לבני נחרק דהגמ' מקשה כך רקתני לא יוש' אבר מן החי לנכרי אפילו אי מיורי בכה"ג ההנאי אבל כבר חציות ע"כ פ' שמע הא לכלבים רהינו כלבים של נכרי מותר לישראל ליתן אבר מן החי של נכרי ואי אמרין הוכא דכתיב לא יאכל א"כ הנאה אסור א"כ הישראל עובר אלפני עור אף אם נותן לכלבים של נכרי אפילו בכה"ג דלעיל דהא להנכרי אסור אפילו בהנאה אלא ע"כ הוכא דכתיב לא יאכל מותר בהנאה פריך שפיר אר' אבוהו וק"ל :

פרק מ"ו ע"ב א"ל רבה לרב חסדא לר' ר' ר' לא אמרין הואיל היאך אופין ומבשלין

מ"ט לשבת א"ל משום עירובי תבשילין ופריך משום עת"ב שריינן איסור ראורייתא א"ל מראורייתא צרכי שבת נעשין ב"ט ורבנן הוא דגורי גזירה שמא יאמרו אופין מ"ט אף לחול זכיון ראצרכו רבנן עת"כ אית ל' הוכרא ופריך איתבי' לחם הפנים נאכל לתשעה ולעשרה ולאחר עשר כיצר כדרכו לתשעה נאפה מע"ש ונאכל לשבת הבאה לתשעה חל"ט לחות ע"ש נאכל עשרה שני י"ט של ראש השנה נאכל לאחר עשר ואי אמרת צורכי שבת נעשין ב"ט אמאי לא דחי' ש

ומקשי' רש"י והא משלחת לי' דנאכל ל' ב' ראיר"ה חל בוים ה' חליה"כ בשבת ונאכל לחם הפנים לערב והו"ל ומתריצי דכשר"ה שניימים דהיינו אם באו עדים מן המנחה ולמעלה אפ"ה מונין לקביעת המועדות מיום שני דר"ה וא"כ חליה"כ בא' בשבת שמעתי להקשות דבמנחות מתרץ רש"י תירוצ' אחר דבקרשים הורך הלילה אחר עם העבר וא"כ אפילו אי נאכל לערב הו"ל א"כ למה מתרץ רש"י כאן תירוצ' אחר דהוא תירוצ' תוס' במס' מנחות הגמ' דברפוסים חרשים נרפס ג"כ תירוצ' רש"י דבמס' מנחות ואני אומר ראינו צריך להגיה דכאן אינו יכול רש"י לתרץ תירוצ' שלו לכן מוכרחים לתרץ ת' תו' דכאן רוצה הגמ' להקשות מראש השנה נמי דמוכח דצרכי שבת אין נעשין ב"ט א"כ היכו הו"ל מתרצי' רש"י דלא משלחת ל' ב' דכשחל"ה"כ בשבת נאכל לערב ובקרשים לילה הולך אחר היום כיון דנאכל לערב א"כ לא הו"ל צורכי שבת דהו"ל צורך מוצאי שבת ולא ה' מקשי' מי' הגמ' לכן מתרץ תירוצ' תו' דמונין מיום שני דר"ה וחל"ה"כ בא' בשבת וא"כ שפיר מקשי' הגמ' מראש השנה דהו"ל צורכי שבת דנאכל בשבת ואפ"ה אין נעשין ב"ט וק"ל :

פרק מ"ו ע"ב פסח דרחי' שומא' מנלן א"ר יוחנן דאמר קרא איש איש כי יהי' שמא' לנפש איש

נרחש לפסח שני ואין צבור נרחין אלא עברי' בטומאה א"ל ריש לקיש לר' יאימא איש נרחש צבור לית להו תקנתא כלל לא בפסח ראשון ולא בפסח שני שמעתי להקשות מפי חכם אחר מאי מקשי' הגמ' דלמא משמעות דבמער' אית ל' לכ"ע בעתו אפילו בטומאה ואי קשה ל"ל דיליף מאיש איש דילמא איליף ממשמעות ה' אפילו בטומאת זכין דעברי' בטומאה לכך יליף מאיש איש גבי איש איש כתיב שמא' לנפש וקא שמא' נפש ולא שומאת זכין ונראה לי לתרץ דתחלה נבין מאי דמקשי' ריש לקיש אימא איש נרחש צבור לא עברי' כלל כיון דהפסוק סובל שני הפירושים עריף לן לומר דחייבין לעשות פסח אף בטומאה ואי דשנא אינן חייבין ויביאו חולין לעזרה ובטומאה עריף לן איפר כרת אפילו ספק כרת כדאיתא כמה פעמים בתו' דשמא' חייבין לעשות פסח ויש לתרץ דאיתא במס' זבחים פרק עני שמא' שעבר חילל וקאמרי' זקני דרום ל"ש אלא שמא' שרץ אבל שמא' מתוך שהותרה בצבור לענין פסח אם עבר לא חילל א"כ הו"ל חומרא דאחי' גירי קולא דאי אמרין דחייבין לעשות פסח א"כ שמא' מת שעבר אינו חילל כיון דהותרה בצבור אבל אי אמרין דלא עברי' בטומאה א"כ שמא' מת שעבר יהי' מחולל כיון דלא הותרה בצבור ואתי לירי חומרא וזה הוא אפ"ל במתופרי כפרה דיכול לבא לזרי כרת אם אמרין דלא חילל ויהי' סבור שהוכשר ויכנס למקדש א"כ שני הצדדין שקולין ומקשי' שפיר אימא צבור כלל לאובזה מתורץ קושיו' הגמ' ל' דהגמ' פריך

קהלת

מסכת

ביצה

יעקב

פריך שפיר אימא צבור כלל לא ואי משום משמעו' במועדו
כנ"ל א"כ ל"ל דל"ף מאיש איש ואי משום דה"א אפילו אם
שטאין בכל השומאות עבדי בטומאה קשה א"כ ל"ל קרא
דשטא עבד חילל הא נזון לכל השומאות הותרה בצבור א"כ
איוו שטא שעבד אינו חילל כיון דמוכת דהמקשן סבר כוקני
דרום דכל מה שהותרה אם עבד אינו חילל ולכך מקשי
שפיר ודוק

בדף פ"ח ע"ב חמשה שנתערבו עורות פסחיהן
ונמצ' יבלת בא' מהן כלן יוצאין לבית

השריפה ופטורין מלעשות פסח שני ופריך הגמ' והאיכא חד
דלא נפק ומשני משום דלא אפשר היכי לעבד ליתו כל חד
וחד פסח קמיתיה הך דנפקו חולין לעזרה ליתו כולה חד
פסח נמצא פסח נאכל שלא למנוו ופריך האי סאי גיתו
כל חד פסח וניתני ונימא אידידי בעל מום האי דאיתו השתא
נהוי פסח ואידידי תם האי דאיתו השתא ניהוי שלמים ומשני
לא אפשר דאיכא חוה ושוק דכהנים הוא דאכלי ליה ופריך
וניתו כל חד וחד כהן בהדיה ומשני האי כחן היכי דמי אי
דעבד פסח דלמ' האי פסח הוא ונמצא נאכל שלא למנוו ואי
דלא עבד פסח דלמא שלמי' הוא ולא עבד פסח כלל והקשה
הרבני המיפלג מוהררא' לוי בהגאון מוהר' רנשע אב"ד דק"ק
בראד דאמאי פטורין לעשו' הא אית להותקנתא דניתו כל
חד וחד כהן בהדיה דהיינו כהן דלא עבד פסח וניתו כל כהן
ויצא אל עיניו וניתני הוי יצא אל ונימא אידידיה תם
ונמצ' עכשיו שלי שלמים ושל כהן הוא פסח והאי כהן יאכל
מכל אחד עכ"פ חוה ושוק ואי ידידיה בעל מום יהיה עכשיו
שלי פסח ושל כהן הוא שלמים ונמצא פסח נאכל למנוו
וכהן ג"כ נפיק וישראל ג"כ נפיק ודוק וצ"ע

מסכת ביצה

בדף ב' במשנה ביצה שנולדה ב'ט' בית שטא
אומרים תאכל ובית הלל אומרים לא תאכל

בש"א שאור בכזית וחמץ בככותבת ובה"א זה וזה בכזית
השוה חיה ועוף ב"ש בש"א יחפור בדקר ויכסה ובה"א לא
ישח' אלא א"כ היה לו עפר מיכן מכעו' ופירש"י שאו' בכזית
משום דהוי תלת מילי גבי' מ' מקולי' ש' ומחומרי' ב"ה נקט
להוגבי הררי ותוספו' פירש שאור בכזית לא שייך הכא פירי
אלא מייתי' כאן תלת מילי גבי' ש' רב"ה לחומרא וב"ש לקול'
כבר צווחו קסאי וכתראי בדבור תו' זה דמאי פ' תוספו' יותר
מרש"י ואענה גם אני חלקי בדרך הפשוט הקרוב יותר
לאמת דהגמ' מקשי בדף ט' ע"ב אבל משהו מתלון לתלון
אלמא גבי שמחתי' ש"ב ש' לחומרא וב"ה לקולא ורמינהו
השוה חיה ועוף ב'ט' מוכו' אלמא ב"ש לקולא וב"ה לחומרא

וכן מכמה משניות מקשי אהך דהשוה דמשמע להופך רב"ש
לחומרא וב"ה לקולא ומשני אכולם ר' יוחנן מוחלפת השיטה
ופירש"י דכל המשניות הם מוחלפין מקמי דהשוה רק רב"ש
לקולא וב"ה לחומרא וצריך להבין דאדרבה יותר מיסתבר
להפך הך דהשוה דהוא חדא משנה מקמי כל המשניות
מלהפך כל המשניות מקמי חדא משנה וצ"ל דקשה במשנה
למה נקט הגי' תלת מילי גבי הררי וצ"ל משום דהגי' תלת מילי
הם מקולי' ב"ש מחומרי' ב"ה כנ"ל ואיהו מהפכין הך דהשוה
ב"ש לחומרא וב"ה לקולא דהרא קושין לדופתיה למה נקט
הגי' תלת מילי גבי הררי ובוה סתור' דקשה לתו' על רש"י
דפפרש דמשום דהגי' תלת מילי הם מקולי' ב"ש ומחומרי' ב"ה
לכך נקט להו גבי הררי קשה מנ"ל באמת דהגי' תלת הם
מקולי' ב"ש וכו' הא קשה הך דהשוה אהנך משניות וצ"ל
מוחלפת השיטה ודלמא הך דהשוה מוחלפת דהיא חדא
משנה כנ"ל לזה דקרק ובצחות לשונם אלא מייתי' כאן תלת
מילי להורות לנו דהגירסה הנכונה היא דהך דהשוה כרקאי
קאיוא"כ הוי שפיר תלת מילי מקולי' ב"ש וכו' ולא כדפירש"י
דמשום דהוי הגי' תלת מילי מקולי' ב"ש וכו' לכך נקט להו
דקשה מנ"ל באמת דהם מקולי' ב"ש כנ"ל אלא בזה עכשיו
הורה לנו המשנה מדנקט גבי הררי הגי' תלת מילי ש"מ דהם
כולם מקולי' ב"ש ונמצא הך דהשוה כרקאי קאי ומוחלפת
השיטה כל הך המשניות ודוק

בדף ח' ע"א ומורים שאם שחט שיחפור בדרך
ויכסה שאפר כירה מוכן הוא ופריך

אפר כירה מאן דבר שמה אמר רבה ואפר כירה מוכן הוא
ובאמת מילתא באפי' נפש' הוא ולא שאפר כירה דמשמע
דיהיב טעמא למילת' דלעיל דלאו טעם הוא כלל למעלה אמר
רב יהודה אמר רב לא שנו דאפ' כירה מוכן הוא ורשאי לכסות
בו אלא שהוסק מע"ש דרעתיה היה עלה מאתמול אבל הוסק
בנ"ש דאתמול לא היה דעתיה עלה אסור לכסות בו ב"ש
ואיתא בתו' ד"ה אמר רבי יהודה ובירושלמי מפרש דר' יהודה
מיירי לכתחילה בלא שחט אבל בדיעבד אם שחט אפי' הוסק
ב"ש מותר לכסות בו ואין זה אלא דברי גביאות מנ"ל לתוס'
זה ונראה לי לתרץ דקשה ארבי יהודה מנ"ל לחלק בין הוסק
מע"ש להוסק ב"ש דלמא קתני מתני' סתם ואפר כירה מוכן
הוא בין הוסק מע"ש בין הוסק ב"ש וזה יש לתרץ דהוי קשה
לזה לרב יהוד' מנ"ל לרבה להגיה ואפר כירה מוכן הוא דלמא
כדקתני שאפר כירה והוא טעם למילתא דלעיל שאם שחט
שיחפור בדקר ויכסה ואי קשה מה טעם הוא דלמא שפיר
טעם הוא דהגמ' פריך אהך דאם שחט שיחפור בדקר והוא
קא עבד כתישה ומשני בעפר תיחות ופריך והא קעבד גומא
ומשני כר' אבא דאמר החופר גומא ואינו צריך אלא לעפרה
גפסור נמצא דאין בו אלא איסור מוקצה והוי שפיר טעם
למילת'